

Historische fietsroute forten en schansen

Sluis – Aardenburg – Oostburg

Olieschans

Welkom in west Zeeuws-Vlaanderen!

Het Zeeuwse Landschap beheert in west Zeeuws-Vlaanderen vele mooie natuurgebieden, die hun oorsprong vinden in de tijd van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). In die tijd streeden de Staatsen (Noordelijke Nederlanden) tegen de Spaansen (Zuidelijke Nederlanden). In die strijd werden er veel verdedigingswerken (fortificaties) gebouwd. Deze waren van aarde; dat was ruim voorhanden – en goedkoop! Aarde was ook goed bestand tegen kanonskogels.

Deze fietsroute komt langs een aantal verdedigingswerken uit die tijd. Soms zie je in het landschap niet meer dan een lichte glooiing. En soms is een voormalig verdedigingswerk nog goed zichtbaar. Het Zeeuwse Landschap laat deze littekens uit de tijd herleven, en zorgt ervoor dat de natuur van deze gebieden optimaal floreert!

Deze fietsroute maakt gebruik van de fietsknooppunten (behalve voor het stukje tussen Aardenburg en knooppunt 76).

Sluis (98)

Rond 1400 was Sluis de grootste haven van Noord-Europa. De stad had haar succes te danken aan de ligging bij de zeearm-getijdengeul het Zwin en aan haar rol als overslaghaven van Brugge en Gent. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog zijn de middeleeuwse muren als verdediging vervangen door aarden wallen. Van de middeleeuwse vestingwerken vind je nog overblijfselen in de Westpoort, Waterpoort, Zuidpoort en Oostpoort. Je fietst langs de Westpoort (Stenen beer). Lees daar het informatiebord.

Zuidpoort (99)

Kruisdijkschans

Kruisdijkschans (halverwege tussen 99 en 70)

De Kruisdijkschans dateert uit 1640 en was onderdeel van een verdedigingslinie tussen Sluis en Aardenburg. Eind 17^e eeuw kwam de Kruisdijkschans in verval. In 1762 bouwde de familie Hennequin de schans om tot een landhuis. Later werd dit gebruikt als boerenbedrijf. Het woonhuis is nu door Het Zeeuwse Landschap in 18^e-eeuwse toestand hersteld. Stap hier even af en lees de informatieborden in de kapschuur. En maak gerust een wandelingetje over de buitenschans.

Elderschans (70)

De Elderschans is na 1604 opgericht door de Staatsen, ter verdediging van Aardenburg. De schans lag strategisch op het kruispunt waar de wegen naar Brugge en Sluis zich splitsen. Het is een schans met dubbele omwalling waarvan de binnen- en buitengracht nog zichtbaar zijn. Later werd het een buitenplaats. Het huidige kasteel is 19^e eeuws. Ga nu verder richting 71 tot aan het 1e plein in Aardenburg. Vanaf dit plein volg je 71 niet verder.

Elderschans

Aardenburg (halverwege tussen 70 en 71 stop je bij de Kikkerfontein)

De Romeinen bouwden hier een ommuurd castellum. In de Middeleeuwen groeide dit plaatsje 'Rodenburg' uit tot een bloeiende handelshaven. De Sint-Bataafskerk draagt nog steeds een schip op haar toren. Na de 14^e eeuw trad verval in. De 17^e-eeuwse omwalling kwam rond een sterk gekrompen Aardenburg. De fontein met kikkers is een knipoog naar de spotnaam van de Aardenburgenaars. Fiets nu om de fontein heen (Kaai) en ga verder noordwaarts via de Haven en de Draaibrugse weg. Na de rotonde verder op de Draaibrugse

Impressie op muur, tegenover castellum Aardenburg

weg en 1^e straat rechtsaf (de Olieweg). Een paar honderd meter verder zie je links de Olieschans.

Boomkikker

Sophiapolder

De Sophiapolder is een weide- en moeraslandschap. De polder is bedijkt in de tijd van Napoleon en is gelegen in een voormalige getijdengeul: het Coxysche Gat, later de Passageule genoemd. De Sophiapolder leent zich voor het spotten van vogels zoals de zwartkopmeeuw, visdief, kluut, geoorde fuut, lepelaar etc. De buizerd en bruine kiekendief zijn ook regelmatige gasten. Volg vanaf hier de bordjes richting (78).

Olieschans

Dit is oorspronkelijk een Spaans fort. Na de veroveringen van 1604 heraangelegd door de Staatsen. Dankzij de restauratie door HZL zijn bastions, courtines (verbinding tussen bastions), glacis (dijk met schuine helling) en delen van de gracht goed te zien. Bij die restauratie is ook een boomkikkerbiotop nagestreefd: met succes want de boomkikker komt hier weer voor. Het is een kleine, gif-groene kikker, die leeft in ondiepe poelen en graag op bramenbladeren zit te zonnen. Loop ook even naar het informatiebord op het terrein van de schans. Ga na 2 km bij de T-splitsing rechts en neem de volgende weg links. Op het eind bereik je de Isabelladijk (knooppunt 76).

Sophiapolder

Groote Gat (78)

Aan de rechterkant ligt Het Groote Gat; een restant van de Brugse Vaart, gegraven in de 16^e eeuw in opdracht van Brugge om deze stad vanuit zee bereikbaar te houden. Nu is het een kreek, omzoomd door rietvelden en nat grasland. Struwelen, hagen en knotbomen geven het gebied een gevarieerd karakter. Het is uniek dat in de rietvelden de blauwborst, waterral en het baardmannetje broeden. Het grasland wordt open gehouden door grazers, soms aangevuld met machinaal maaien. Hier groeit onder meer het kruipend moerascherm. Het Groote Gat is de rijkste vindplaats in Nederland van dit zeer zeldzame plantje! Aan de zuidkant hiervan ligt de Nieveltschans. Deze was onderdeel van de linie van Oostburg, opgebouwd na 1604 ter verdediging

tegen de Spanjaarden. In 1673 werd deze linie opgeheven en afgebroken. De schans is in 2011 beter zichtbaar gemaakt. Extra uitleg is te vinden op een groot infobord. Volg vanaf hier richting 47, 46, 40 en 95, door Oostburg heen.

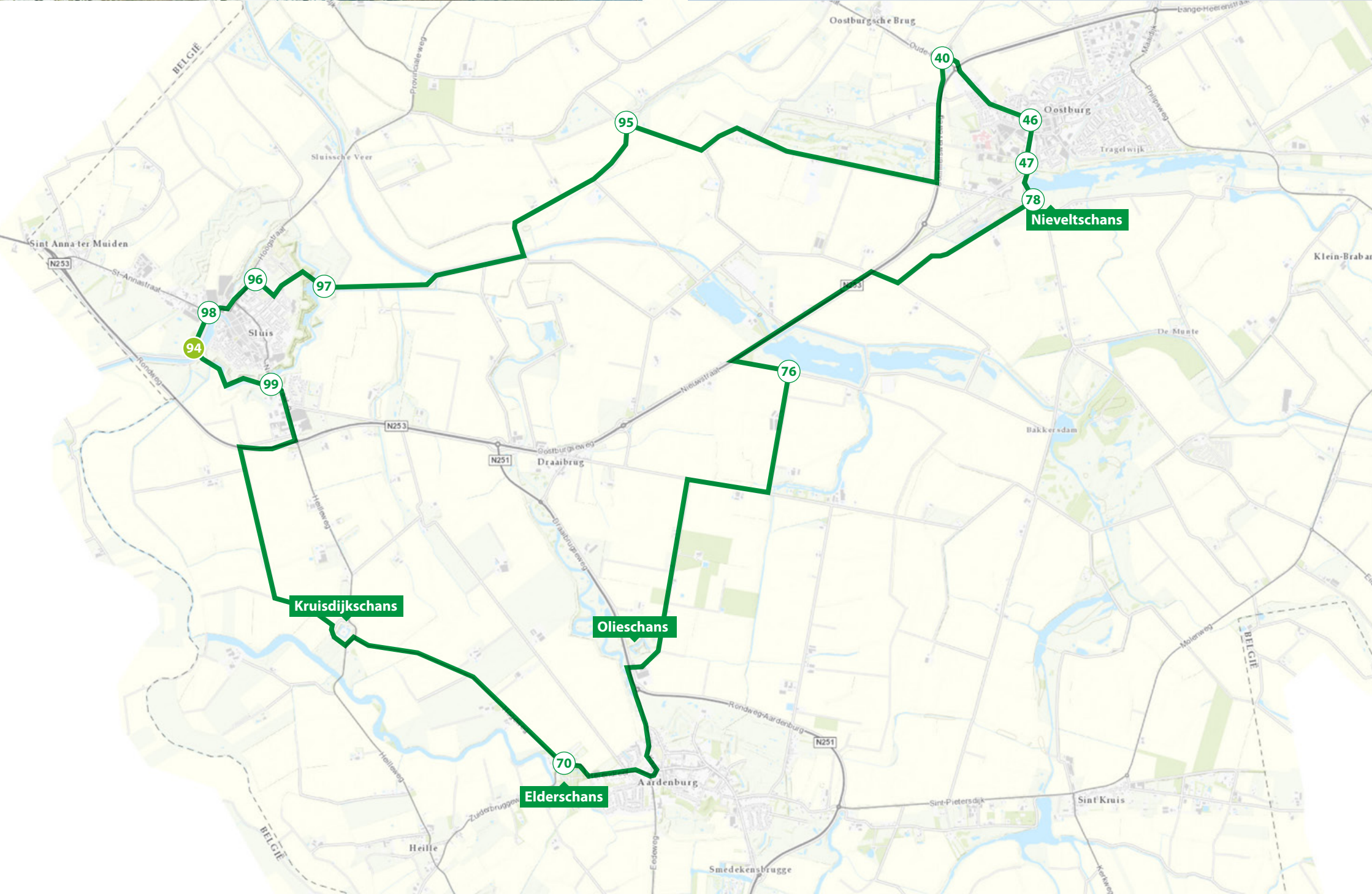

Austerlitzdijk De rechte straat tot knooppunt 95 is de Austerlitzdijk. Dijken herinneren ons aan eeuwenlange inpolderingsactiviteiten. In totaal heeft Stichting Het Zeeuwse Landschap in west Zeeuws-Vlaanderen tientallen kilometers dijk in eigendom en beheer - samen 20 hectare. Op die dijken staan bij elkaar zo'n 2000 knotbomen, zowel wilgen als populieren. Die zijn van belang voor hollenbroeders als de steenuil en de holenduif.

Oostpoort (97)

De Oostpoort was eens de mooiste stadspoort van Sluis en is verbonden met het volksverhaal van de klokkenluider Jantje van Sluis. In 1606 deden de Spanjaarden een poging om de stad ter heroveren. Bij het luiden van de vroege ochtendklok zouden ze een stormloop op de Oostpoort beginnen. Maar Jantje had de vorige avond een biertje te veel op en luidde de klok niet. Daardoor aarzelden de Spanjaarden en zag Sluis kans om de aanval af te slaan.

Fietsroute: 28 km.

94 Startpunt: Hotel Sanders de Paauw in Sluis

Fort / Schans

Route: Volg de fietsknooppunten nummers **94** **99** **70** **76** **78** **47** **46** **40** **95** **97** **96** **98** **94**

Kruisdijkschans

Natuur Dichtbij Mensen

www.hetzeeuwselandschap.nl

*Deze fietsroute is een uitgave van
Het Zeeuwse Landschap, mei 2021
Foto's voorzijde boven en rechtsonder:
Misjel Decler*

